



Міністерство освіти і науки України
**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ
ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

04074. Київ, Вишгородська, 19 Тел. 430-02-60, 430-43-90 e-mail: nenc@nenc.gov.ua

«20» вересня 2021 р.

№ 198

На № _____ від ____

**Директорам закладів
позашкільної освіти еколого-
натуралістичного профілю**

Щодо громадського обговорення
експериментів-технологій
всеукраїнського рівня

Шановні колеги!

Відповідно до плану роботи Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України на 2021 р., затвердженого наказом МОН України №1452 від 24.11.2020 р., передбачено проведення у 2021 році експериментів-технологій всеукраїнського рівня:

- «Діяльність закладу позашкільної освіти в ОТГ. Вимоги децентралізації»;
- «Натураліст-тур як засіб вивчення біорізноманіття»;
- «Еколого-натуралістичний Модуль в освітніх закладах об'єднаних територіальних громад»;
- «Учнівське агропідприємництво як засіб реалізації підприємницьких проєктів в аграрній сфері»;
- «Екологічний патруль як засіб формування екологічної компетентності дітей в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»,

які за умови позитивної реалізації педагогічними колективами Волинського ОЕНЦ, Закарпатського ОЕНЦУМ, Запорізького ОЦЕНТУМ, Одеського ГЦПОВ, Полтавського ОЕНЦУМ будуть рекомендовані до запровадження у систему освіти на всеукраїнському рівні у 2022 – 2023 рр.

Пропонуємо до громадського обговорення, розроблені відповідно до кожного експерименту-технології, проєкти Положень (текстова частина в додатках).

Пропозиції і зауваження надсилати на електронну адресу:
ludmila@nenc.gov.ua.

Контактна інформація: тел./факс (044)-430-02-60 (Володимир
Вербицький), (044)-430-04-91 (Людмила Цюнь), сайт НЕНЦ:
<https://nenc.gov.ua>

З повагою



Директор НЕНЦ,
доктор педагогічних наук,
професор

A handwritten signature in blue ink, written in a cursive style, positioned between the title and the name.

Володимир Вербицький

Додаток 2
до листа НЕНЦ
№198 від 20.09.2021 р.

ПРОЄКТ ПОЛОЖЕННЯ
про віртуальні освітньо-пізнавальні подорожі до закладів
загальної середньої і позашкільної освіти еколого-
натуралістичного напрямку та об'єктів природно-заповідного
фонду Закарпатської області в рамках програми „Закарпатський
натураліст-тур „Педагогам і юннатам про Карпати”

I. Загальні положення

1.1. Віртуальні освітньо-пізнавальні подорожі до закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку та об'єктів природно-заповідного фонду Закарпатської області в рамках програми „Закарпатський натураліст-тур: „Педагогам і юннатам про Карпати” (далі „Натураліст-тур”), проводиться як інтерактивна форма еколого-освітнього процесу.

1.2. Засновником „Натураліст-туру” є Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

1.3. „Натураліст-тур”, як віртуальна форма екологічної освіти і виховання у своїй діяльності (методах реалізації) керується Конституцією України, законами України, зокрема, „Про освіту” та „Про позашкільну освіту”, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами й розпорядженнями центральних органів виконавчої влади до сфери управління яких вони належать, рішеннями місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та цим Положенням.

1.4. В основу „Закарпатського натураліст-туру” закладені розроблені й вже апробовані програми локальних та виїзних, візуальних (фізично зорових) заходів: знайомство (вивчення) діяльності закладів позашкільної освіти області, проведення комплексних польових досліджень, природоохоронної, краєзнавчої, еколого-освітньої та виховної роботи педагогів з учнівською й студентською молоддю, що проводилися безпосередньо у природі під час польових практик, окремих тематичних екскурсій, наметових таборів, комплексних екологічних експедицій, еколого-краєзнавчих подорожей.

1.5. Метою „Натураліст-туру” є закріплення учнями та студентами знань про навколишнє природне середовище, зокрема, ландшафти, рослинний і тваринний світ Карпат, вивчення об'єктів природно-заповідного фонду Закарпатської області шляхом проведення віртуальних подорожей, пізнавальних тематичних екскурсій, комплексних досліджень, в тому числі, спостережень впливу антропогенного чинника на довкілля у різних біотопах, подальше формування екологічної свідомості, культури учнівської та студентської молоді, знайомство із діяльністю, творчими лабораторіями закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного спрямування в Закарпатській області та природними об'єктами на їх територіях.

1.6 Основними завданнями „Натураліст-туру” є:

- формування в дітей молодшого віку та подальше вдосконалення в учнівської і студентської молоді елементів аналітичного екологічного мислення, вироблення (ствердження) стійкої екологічної свідомості, культури, якостей активної природоохоронної позиції;
- вдосконалення, розвиток існуючих та пошук і впровадження нових, нетрадиційних, креативних форм і методів екологічної освіти і виховання дітей, учнівської та студентської молоді;
- створення умов для розвитку та самореалізації особистісного потенціалу учнівської, студентської молоді у природоохоронній діяльності, пропаганді екологічно грамотного природокористування, в тому числі й через виготовлення своїх власних віртуальних проєктів;
- проведення з використанням засобів віртуальних аудіовізуальних матеріалів еколого-освітньої природоохоронної діяльності серед широких верств дорослого населення щодо свідомої їх участі в практичних природоохоронних заходах з вивчення, дослідження, збереження і, при можливості, примноження природних ресурсів (висадка зелених насаджень, створення елементів декоративної ландшафтної архітектури, штучне розведення рослин і тварин, зимова підгодівля птахів та звірів, допомога лісовим водним господарствам).

1.7. ЗОЕНЦ забезпечує фільмування віртуальних подорожей, екскурсій, до закладів освіти та природних об'єктів, проведених екологічних акцій педагогами та юннатами дитячої екологічної відеостудії „Дивосвіт”, яка діє на базі екоцентру.

Виготовляються (створюються) матеріали віртуальних проєктів згідно з планами (сценаріями), розробленими методичним складом педагогів ЗОЕНЦ на підставі власних спостережень, фото та відеозйомок, в тому числі й зібраних у минулих роках під час відвідання закладів освіти, проведення, подорожей, екскурсій, досліджень-спостережень, екологічних акцій, тривалих виїзних форм екологічної освіти і виховання, зокрема, у Всеукраїнському еколого-освітньому таборі-експедиції „Ойкос”, обласному наметовому таборі „Юннат”, польових практиках юних орнітологів „Птах року” та юних іхтіологів „Іхтіос”, подорожах-сплавах річкою Тиса, Уж, Боржава, тематичних, екскурсій до пам'яток природи, об'єктів природно-заповідного фонду, при здійсненні конгрес-турів „Педагогічний досвід - практика, реалії, перспективи”, обласних етапів всеукраїнських конкурсів, обласних екологічних акцій „Золотий нарцис”, „Воскресни писанко”, а також за сучасними інформаціями, поданими закладами освіти області.

1.8. Для фільмування і створення завершальних аудіовізуальних матеріалів „Натураліст-туру”, заклади загальної середньої та позашкільної освіти області мають представити в ЗОЕНЦ письмову інформацію про унікальність, родзинку свого закладу, опис території та запропонованих об'єктів природи, рекомендований час (пору року) коли ці об'єкти найбільш привабливі, щоб за виготовленим кінцевим продуктом (відеофільм, слайд-

фільм, відеоролик, мультимедійна презентація, фотоальбом) цікаво й корисно можна було здійснювати (переглядати) віртуальну подорож, екскурсію, проводити їх обговорення, аналізувати наслідки, спостережень, досліджень, зміст (хід проведення) екологічних акцій.

1.9. Створення віртуальних проєктів (продуктів) передбачає їх диференціювання за такими критеріями:

- ✓ **цільова група (аудиторія)** - матеріали , розраховані на демонстрацію для дітей дошкільного, молодшого, середнього й старшого шкільного віку, студентів та дорослих;
- ✓ **тематика** - екскурсія, подорож, похід;
 - екологічна чи національно-патріотична акція,
 - дослідження, спостереження за явищами в природі, ландшафтами, різними біотопами;
 - окремі види рослин і тварин.
- ✓ **використання** – матеріали передбачені для показу на уроках, заняттях гуртків, як елемент подачі (розкриття) теми нового чи повторення пройденого матеріалу.
 - для показу на масово-виховних заходах для підсилення ефекту сприйняття учнями теми заходу, ілюстрації подій, фактів, документів, що розкривають їх зміст.

1.10. Тема і тривалість завершених віртуальних продуктів залежить від передбачуваної мети використання.

Не варто створювати тривалі за часом демонстрації продукти. Окремі сюжети можуть бути і 1-3 хв. Оптимальними є 5-8-10, але не більше 20 хв. За необхідності висвітлення довготривалих подій (тем), проєкти доцільно ділити на дві-три частини, або створювати декілька окремих односюжетних відео/слайд, мультимедійних продуктів.

1.11. Віртуальні матеріали дадуть можливість дізнатися про освітні заклади будь-якого регіону Закарпаття без обмеження в часі. Відеоматеріали будуть розміщуватися в електронних візуальних ЗМІ та стануть доступними для перегляду всіма користувачами мережею інтернет.

Таким чином, віртуально зображений, запропонований заклад освіти може стати відомим серед педагогічної, батьківської, громадськості, хорошим прикладом, цікавим, змістовним і корисним досвідом для наслідування.

Ці матеріали (віртуальні подорожі, екскурсії, дослідження, цікаві екологічні, національно-патріотичні акції) вчителі природничих дисциплін у закладах загальної середньої освіти та керівники дитячих творчих об'єднань - гуртків, клубів, студій, секцій закладів позашкільної освіти зможуть використовувати у своїй педагогічній діяльності як атрактивну складову дистанційної та очної форм навчання.

1.12. Об'єкти „Натураліст-туру” можуть відвідуватися і в реальному (фізично зоровому) виді, як одноденні тематичні екскурсії, а в період канікул, як короткочасні 1-3-х денні чи тривалі 5-10 днів виїзні форми екологічної освіти і виховання: еколого-краєзнавчі, пізнавальні подорожі, комплексні експедиції.

Крім педагогів та юних натуралістів ЗОЕНЦ в них можуть брати участь педагоги і учні закладів загальної середньої та позашкільної освіти з інших областей України, педагоги, учнівська, студентська молодь зарубіжжя, представники громадських екологічних організацій, які бажають ознайомитися із закладами освіти та природними об'єктами Закарпаття і, які мають необхідний туристичний інвентар, натуралістичне обладнання, певний досвід безпечного для людей і довкілля відвідування природних об'єктів, здійснення подорожей, екскурсій, проведення спостережень, досліджень на територіях природно-заповідного фонду.

II. Організаційно-правові засади діяльності

2.1. „Закарпатський натураліст-тур „Педагогам і юннатам про Карпати” діє на основі законодавчих, правових документів України, Статуту ЗОЕНЦ та цього Положення.

2.2. Зміст, форми і методи еколого-освітньої, культурно-пізнавальної, виховної, натуралістичної й природоохоронної роботи, що плануються для здійснення виїздів на виготовлення конкретних віртуальних матеріалів затверджуються директором ЗОЕНЦ, як на кожний окремий тематичний об'єкт, так і на всі об'єкти (заклади освіти, природоохоронні території).

2.3. В разі візуальних (фізично зорових) відвідувань закладів освіти та природних об'єктів, організацію практичних еколого-освітніх, природоохоронних заходів, активного відпочинку і дозвілля, плани їх проведення визначаються керівником „Натураліст-туру”, який призначається директором ЗОЕНЦ, а також керівниками закладів освіти, які направляють педагогів, учнів і студентів, майбутніх учасників делегацій (груп), що будуть брати участь у „Натураліст-турі”.

2.4. Перед початком заходу, конкретний план проведення, тематика й сценарій зйомок, списки педагогів та учнів, студентів учасників „Натураліст-туру”, затверджуються директором ЗОЕНЦ.

2.5. Дирекція ЗОЕНЦ, підтримуючи дієві зв'язки із природоохоронними структурами та закладами освіти області, на підставі двосторонніх договорів забезпечує необхідні умови для створення віртуальної продукції, та, в разі візуального відвідування об'єктів „Натураліст-туру” забезпечує умови інтелектуально-пізнавальної діяльності, змістовного відпочинку учнівської й студентської молоді, розвитку творчих здібностей, розкриття талантів, формування здорового способу життя, проведення дослідницької, природоохоронної, еколого-пізнавальної та краєзнавчої роботи.

2.6. Візуальна (фізично присутня, зорова) форма відвідування об'єктів за матеріалами віртуального „Закарпатського натураліст-туру” здійснюється протягом навчального року, як маршрут вихідного дня (субота, неділя), а під час осінніх, зимових, весняних та літніх канікул, як виїзна форма тривалих

пізнавальних теоретичних і практичних заходів еколого-освітнього й виховного процесу.

5

2.8. Проживання знімальної групи відеостудії „Дивосвіт” забезпечують освітні заклади, об’єкти яких є предметом проведення фото, відеозйомок.

2.9. Для дислокації (проживання, нічлігу) учасників візуальної форми „Натураліст-туру”, влаштування, за потреби, наметового містечка можуть використовуватися Рахівська і Хустська філії ЗОЕНЦ (натуралістичні бази „Едельвейс” та „Нарцис” відповідно), а також спеціально відведені місця (бівуаки) в буферних зонах на територіях Карпатського біосферного заповідника, Національних природних парків: „Синевир”, „Ужанський”, „Зачарований край”.

2.10. Набір дітей до візуальної форми проведення „Натураліст-туру” здійснюється на підставі заяви батьків, або осіб, які їх замінюють, довідки про стан здоров’я з відмітками профілактичних щеплень, епідемічний стан середовища, полісу добровільного страхування, дозволу на перебування в дитячому колективі.

2.11. Робота „Натураліст-туру” завершується підсумковою науково-практичною конференцією, або підсумковим круглим столом, під час яких учасники, в разі віртуальної форми проведення (перегляду об’єктів), обговорюють, аналізують побачене, почуте й відчуте, а при візуальному відвідуванні об’єктів, звітують про виконану роботу та практичні заходи, в яких брали участь, перед закладами, що направляли їх складаючи відповідний письмовий звіт.

2.16. Допомогу, в тому числі фінансову, як у підготовчому періоді, так і безпосередньо в роботі (здійсненні) „Натураліст-туру” можуть надавати, як освітні заклади, державні природоохоронні структури, так і громадські екологічні організації, об’єднання (Департаменти чи Управління охорони природи, водного, лісового господарств, державна екологічна інспекція, Товариства охорони природи) та інші.

2.17. Виготовлені (завершені) підсумкові матеріали „Натураліст-туру” (відео, слайд фільми/ролики, фото альбоми, описові звіти подорожей, екскурсій, досліджень, еколого-освітніх, національно-патріотичних акцій) обліковуються і зберігаються на електронних носіях в ЗОЕНЦ.

2.18. При наявності (поступленні) пропозицій щодо створення нових віртуальних проектів відповідно з цим положенням, здійснюються чергові виїзди для фільмування освітніх закладів, об’єктів природи, подорожей, екскурсій, цікавих екологічних, національно-патріотичних акцій.

III. Охорона життя і здоров’я учасників „Натураліст-туру”

3.1. Усі педагоги, які беруть участь у „Натураліст-турі”, і призначені керівниками знімальної групи, учнівських, студентських делегацій в межах покладених на них обов’язків, несуть персональну відповідальність за безпеку життя і здоров’я дітей, учнівської та студентської молоді.

3.2. Педагоги проходять обов'язковий інструктаж з техніки безпеки та охорони життя і здоров'я дітей, як напередодні виїздів для проведення відео, фото зйомок об'єктів, так і при підготовці до здійснення „Натураліст-туру”, за візуальною (фізично зоровою) формою заходу.

3.3. Педагоги відеостудії „Дивосвіт” та, в разі очного відвідування об'єктів „Натураліст-туру” педагоги-керівники груп, делегацій проводять такий інструктаж з учнями та студентами учасниками туру

3.4. В разі відвідування об'єктів „Натураліст-туру” очно, педагоги, учнівська і студентська молодь повинні суворо дотримуватись дисципліни, режиму дня, плану та програми візуальної форми проведення заходу.

IV. Фінансове забезпечення

4.1. Витрати на фінансування та матеріально-технічне забезпечення „Натураліст-туру” здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

4.2. Фінансування участі педагогів та юннатів від ЗОЕНЦ здійснюється за рахунок Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

4.3. Фінансування участі педагогів – керівників делегацій і учнів з інших областей, дольова оплата науковцям, медичному працівнику та на транспортні витрати, здійснюються за рахунок відряджуючої сторони.

4.4. Фінансування за організацію роботи і проведення „Натураліст-туру”, перебування в заході студентської молоді, молодих учених, членів неурядових екологічних організацій України та зарубіжжя, дольова оплата науковцям, медичному працівнику та на транспортні витрати здійснюються за власний рахунок учасників, або спонсорські внески виділені їм.

Додаток 3
до листа НЕНЦ
№198 від 20.09.2021 р.

Проект Положення
про «Еколого-натуралістичний Модуль в освітніх закладах
об'єднаних територіальних громад»

I. Мета і предмет діяльності Модуля

Наскрізна екологічна освіта є одним з пріоритетних напрямів сучасних освітянських стандартів, яка повинна бути пов'язана з практичною складовою функціонування освітніх закладів, що передбачає системне покращення екологічної діяльності.

Створення сучасного, неформального екопростору для навчання, підвищення рівня екологічної свідомості учнівської молоді в умовах децентралізації країни спонукає до пошуку нових форм структурних підрозділів еколого-натуралістичних закладів, серед яких можуть бути еколого-натуралістичні Модулі на базі закладів загальної середньої освіти об'єднаних територіальних громад.

Такі Модулі є:

- навчально-виховним осередком еколого-натуралістичного спрямування в освітніх закладах об'єднаних територіальних громад;
- інструктивно-методичним та координаційним центром з питань екологічного виховання в громадах;
- творчою лабораторією;
- центром розвитку особистості дитини.

Головними завданнями освітнього еколого-натуралістичного Модуля є:

- створення умов для оволодіння вихованцями знаннями про навколишнє середовище та формування екологічної культури особистості, набуття навичок і досвіду розв'язання екологічних проблем;
- залучення вихованців до практичної природоохоронної роботи, формування знань, навичок у галузях сільського господарства (лісівництва, садівництва, квітництва, тощо);
- задоволення потреб вихованців у професійному визначенні;
- залучення вихованців до науково-дослідної, експериментальної, винахідницької роботи в галузі біологічних (сільськогосподарських) наук;
- формування у вихованців свідомого ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки.

Навчання (робота гуртків) і виховання учнів здійснюється в закладах загальної середньої освіти об'єднаних територіальних громад в позаурочний та позанавчальний час відповідно до Типових профільних програм.

Еколого-натуралістичний Модуль (далі Модуль) в освітніх закладах об'єднаних територіальних громад – форма спільної діяльності комунального закладу «Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Запорізької обласної ради та закладів загальної середньої освіти об'єднаних територіальних громад.

В своїй роботі Модуль керується Законом України «Про освіту», Конвенцію ООН про права дитини, Законом України «Про позашкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами.

II. Організація навчально-виховного процесу

Комунальний заклад «Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Запорізької обласної ради (далі Центр) та об'єднані територіальні громади (далі Громади) на підставі спільної Угоди, затвердженої директором Центру та головою Громади, відкривають на базі освітніх закладів об'єднаних територіальних громад гуртки еколого-натуралістичного напрямку на паритетних засадах.

Обов'язки сторін:

- **Центр** здійснює інформаційно-методичну, навчально-виховну роботу, спрямовану на подальший розвиток еколого-натуралістичної роботи з учнівською молоддю в об'єднаних територіальних громадах.
- **Центр** відкриває на базі закладів загальної середньої освіти гуртки, групи та інші творчі об'єднання за еколого-натуралістичним напрямом (біологічний, хімічний, сільськогосподарський, оздоровчий, екологічні, фітодизайну, краєзнавства, тощо) на підставі Угоди між Центром та Громадою.
- **Центр** надає консультативну та методичну допомогу освітнім закладам об'єднаних територіальних громад, забезпечує спільну з закладами освіти територій організаційну діяльність з використанням різних форм роботи: зльотів, конференцій, конкурсів, виставок, олімпіад, експедицій, тощо.
- **Громада** відкриває на базі закладів загальної середньої освіти гуртки, групи та інші творчі об'єднання за еколого-натуралістичним напрямом (біологічний, хімічний, сільськогосподарський,

оздоровчий, екологічні, фітодизайну, краєзнавства, тощо) на підставі Угоди між Центром та Громадою.

- **Громада** надає приміщення Центру еколого-натуралістичної творчості в освітніх закладах території на безоплатній основі для проведення гурткової роботи з природоохоронної діяльності.
- **Громада** визначає форми і методи роботи з організації еколого-натуралістичної діяльності в освітніх закладах, організує масові заходи з питань природоохоронної діяльності

III. Компоненти Модуля

Еколого-розвивальне середовище Модуля може включати:

- гуртки, групи та інші творчі об'єднання еколого-натуралістичного напрямку;
- лабораторії для дослідів та експериментів з об'єктами живої та неживої природи, які спонукають до розвитку у дітей пізнавальної активності, прагнення до самостійного пізнання і роздумів;
- куточок живої природи для проведення спостережень за тваринами та рослинами;
- теплиці;
- наочні (колекції комах та зразки ґрунтів, гербарії; мікроскопи та інше) дидактичні та методичні матеріали;
- відео – аудіо матеріали екологічного змісту;
- методичну літературу екологічного напрямку;
- інтерактивну бібліотеку на базі шкільної Медіатеки (з «зеленою» локацією для читання, обміну екодіями, кінопереглядів, зустрічей учнівського екоактиву громади);
- екологічну стежину;
- «зелений клас» для проведення гурткових занять, семінарів, зборів, свят, тематичних подій для учнів громади (обладнаний комфортною зоною навчання та відпочинку у зеленій зоні закладу освіти).
- зону сучасного інформаційно-освітнього центру (мобільні інформаційні

стенди, презентаційну або виставкову зону).

На базі Модуля можуть бути організовано роботу гуртків еколого-натуралістичного напрямку:

- «Юні друзі природи»;
- «Юні фенологи»;
- «Юні квітникарі»;
- «Біологія людини»;
- «Юні екологи»;
- «Юні генетики»;
- «Юні зоологи»;
- «Юні акваріумісти».

IV. Учасники навчального процесу

Учасниками навчального процесу в еколого-натуралістичному Модулі є:

- вихованці позашкільного закладу еколого-натуралістичної творчості, учні закладів загальної середньої освіти;
- педагогічні працівники, соціальні педагоги, психологи

Для організації роботи з екологічної діяльності можуть залучатися громадські учнівські осередки та громадські об'єднання, які організують природоохоронну роботу.

ПРОЄКТ ПОЛОЖЕННЯ
про учнівське дослідницьке агропідприємство

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок організації діяльності учнівських дослідницьких агропідприємств (далі - УДАП), які створюються з метою забезпечення додатковою освітою здобувачів освіти (вихованців) закладів загальної середньої освіти, вихованців (учнів, слухачів) закладів позашкільної освіти (далі - Учні) через реалізацію дослідницьких проєктів, шкільних стартапів та впровадження результатів дослідництва в аграрній сфері.

1.2. Учнівське дослідницьке агропідприємство – це учнівське аграрне об'єднання здобувачів освіти, члени якого демонструють стійкий інтерес до аграрних наук та до реалізації агробізнес-проєктів. УДАП може працювати над реалізацією бізнес-проєктів у галузі рослинництва, садівництва, птахівництва, тваринництва, виноградарства, озеленення та інших. Діяльність УДАП ґрунтується на засадах спеціалізації, ініціативності, самоврядності, диспозитивності.

1.3. УДАП керується в своїй діяльності Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Державною національною програмою «Освіта» (Україна XXI століття), затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 року №896, Земельним і Аграрним кодексами України, іншими актами законодавства, якими регулюється діяльність УДАП.

1.4. Робота УДАП будується на основі застосування передових новітніх агротехнологій, проведенні науково-дослідницьких робіт, впровадженні нових перспективних сортів, гібридів, порід тваринництва та птахівництва.

1.5. Засновником УДАП (далі - Засновник) можуть виступати заклади загальної середньої освіти та заклади позашкільної освіти.

1.6. Засновник видає розпорядчий документ (наказ) про утворення УДАП, затвердження його складу, структури, напрямків діяльності тощо.

1.7. Засновник затверджує перелік партнерів УДАП та їх форму участі у діяльності УДАП, яка фіксується договором про співпрацю (Додаток 1).

Партнерами УДАП можуть бути: агропідприємства, аграрні акціонерні товариства, науково-дослідницькі установи, родинні фермерські господарства, заклади вищої освіти та ін.

1.8. Методичний супровід роботи УДАП здійснюють заклади позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку.

II. Організація і зміст роботи УДАП

2.1. Галузева спрямованість, місце розташування, обсяг виробництва УДАП визначаються з урахуванням кількості зацікавлених учнів закладу освіти, стану матеріально-технічного забезпечення закладу освіти, місцевих умов і особливостей господарювання регіону.

2.2. Виробнича діяльність УДАП організується на базі пришкільних ділянок, учнівських теплиць, учнівських навчально-дослідних тваринницьких комплексах, партнерських агропідприємств, науково-дослідних сільськогосподарських установах, родинних фермерських господарств, закладах вищої освіти на договірних умовах.

2.3. Необхідним обладнанням та оснащенням УДАП забезпечується Засновником, в якому він діє, та Партнерами.

2.4. До участі у дослідницькій діяльності УДАП залучаються учні 8-11 класів, з урахуванням їх стану здоров'я, вікових особливостей та норм праці. Учні 5-7 класів можуть створювати ланки з благоустрою території освітнього закладу.

2.5. УДАП організовує свою роботу протягом року в позаурочний час. Тривалість виробничого дня в УДАП не повинна перевищувати для учнів 9-11 класів – 6 годин; 5-8 класів – 3-4 години, але не пізніше 19:00.

2.6. Діяльність УДАП здійснюється на основі навчально-виробничого плану, в якому передбачена теоретична, практична та дослідницька частини.

Також, до навчально-виробничого плану входять: обґрунтування вибору напрямів роботи УДАП (за підсумками шкільного фестивалю агростартапів), бізнес-план розвитку агропідприємства, агрозоотехнічний план.

Відповідно до навчально-виробничого плану УДАП закладом освіти, Засновником УДАП, узгоджуються програми та навчальні плани предметів додаткової освіти.

2.7. Агрозоотехнічний план складається на основі технологічних карт для окремих сільськогосподарських культур і тварин, закріплених за УДАП. Цей план повинен передбачати: обсяг роботи з усіх видів праці, агротехнічні та зоотехнічні заходи і строки їх виконання, розрахунки необхідної кількості посівного матеріалу, кормів для тварин, добрив, сільськогосподарських машин, ручного реманенту, транспорту, а також затрат праці.

2.8. У плані дослідницької роботи визначаються теми дослідів, схеми їх проведення, перелік необхідних матеріалів і додаткового обладнання, розрахунки затрат праці, розподіл дослідів та приблизні строки виконання намічених робіт по кожному досліді.

2.9. Для кращої організації праці в УДАП створюються виробничі ланки. Ланка є первинною виробничою одиницею і комплектується з 5-7 членів УДАП. Загальними зборами до ланки керівником призначається ланковий, з числа кращих учнів (вихованців) старших класів, що має організаційні здібності. Ланковий несе відповідальність за якість виконаних робіт та безпеку праці.

2.10. Діяльність членів УДАП проводиться на безоплатній або платній основі за ініціативою партнерів (за договором).

2.11. Робота УДАП може поєднуватися з оздоровчими заходами та культурним відпочинком її членів.

III. Керівні органи, структура та порядок роботи Ради УДАП

3.1. До керівних органів УДАП належать:

- 1) Загальні збори УДАП;
- 2) Рада УДАП;
- 3) Голова УДАП.

3.2. Вищим органом УДАП є загальні збори УДАП (далі - Збори), які здійснюють діяльність у формі чергових та позачергових засідань. До загальних зборів запрошуються всі члени УДАП, представники Засновника, члени Ради УДАП, представники партнерів, педагогічного колективу та батьківської ради (за згодою). Збори більшістю голосів (50% плюс один) обирає секретаря Зборів. Секретар веде протокол зборів.

3.3. До повноважень Зборів віднесено:

- 1) затвердження плану роботи УДАП на навчальний рік;
- 2) розгляд звітної доповіді Голови УДАП;
- 3) затвердження символіки УДАП;
- 4) інші повноваження, що впливають із завдань УДАП та не суперечать даному Положенню.

3.4. Чергові Збори проводяться не рідше одного разу на рік.

Позачергові Збори скликаються за рішенням Ради УДАП, або за вимогою 2/3 від складу УДАП.

3.5. Збори правочинні за наявності на її черговому та позачерговому засіданні не менше половини від загальної кількості членів УДАП.

Рішення приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від кількості членів УДАП, присутніх на правомочному засіданні Загальних зборів і оформляються протоколом.

3.6. Рада УДАП є постійно діючим колегіальним виконавчим органом, який виконує координаційні функції. Склад Ради УДАП затверджується загальними зборами УДАП. До складу Ради УДАП входять Голова УДАП, ланкові, представники Засновника, партнерів, батьківської ради закладу освіти. Рада УДАП обирає секретаря Ради. Секретар веде протокол засідань.

3.7. Рада УДАП виконує наступні завдання:

- 1) організовує та координує реалізацію основних напрямів діяльності УДАП;
- 2) виконує рішення Загальних зборів УДАП;
- 3) розробляє план роботи УДАП на навчальний рік;
- 4) збирає та поширює інформацію стосовно проведення наукових та науково-дослідних заходів у закладі освіти та громадськості;
- 5) допомагає у відборі та оформленні кращих наукових робіт та поданні на конференції та конкурси;
- 6) приймає до УДАП нових членів, приймає рішення про виключення зі складу УДАП;

7) розробляє та затверджує внутрішні документи УДАП у межах своєї компетенції;

8) розробляє та подає пропозиції щодо вдосконалення діяльності УДАП;

9) виконує інші завдання, які впливають з поточної діяльності УДАП.

3.8. Організація і безпосереднє керівництво виробничим навчанням та продуктивною працею учнів УДАП здійснюється Головою УДАП.

Головою УДАП може бути обраний на загальних зборах УДАП вчитель закладу освіти (керівник гуртка закладу позашкільної освіти), який організує дослідницьку роботу учнів у галузі сільського господарства, та користується повагою педагогічного та учнівського колективу. Засновник наказом затверджує кандидатуру Голови УДАП; звільняє Голову за власною ініціативою або за рішенням 2/3 членів Загальних зборів.

Голова УДАП:

- 1) планує, організовує і контролює агрозоотехнічну підготовку учнів;
- 2) веде роботу по створенню навчально-матеріальної бази для організації додаткової освіти учнів;
- 3) разом з партнерами забезпечує своєчасне планування роботи членів УДАП;
- 4) організує дослідницьку роботу УДАП;
- 5) інструктує членів УДАП по техніці виконання робіт і техніці безпеки;
- 6) керує роботою учнів на сільськогосподарських роботах;
- 7) організує підведення підсумків роботи УДАП;
- 8) бере участь у роботі Ради УДАП.

3.9. Засновник, за згодою ради УДАП, призначає вчителів для керівництва виробничо-дослідницькою діяльністю учнів УДАП, організації культурно-масової та спортивної роботи.

3.10. Керівництво Партнерів створює умови для виконання членами УДАП, всього комплексу практичної діяльності відповідно до навчально-виробничого плану, враховуючи мету проведення практичних робіт.

3.11. З цією метою партнери (за договором):

1) закріплюють за УДАП, відповідно до профілю спеціалізації учнів з рослинництва, окрему земельну ділянку на строк не менше однієї ротації сівозміни, або декілька ділянок в польових сівозмінах;

2) забезпечують закріплену за УДАП ділянку насіннєвим матеріалом та виділяють, відповідно до плану роботи, необхідний інвентар (згідно договору);

3) створюють умови для виконання членами УДАП всього комплексу робіт по догляду за тваринами із застосуванням механізації і забезпечують практичне навчання та виробничу працю учнів безпосередньо на фермах великої рогатої худоби, свинофермах, птахофермах тощо;

4) виділяють агрономічний, зоотехнічний і технічний персонал, а також кваліфікованих робітників, залучають кваліфікованих спеціалістів у сфері сільського господарства для керівництва виробничим навчанням і суспільно-корисною працею учнів;

5) забезпечують в УДАП заходи дотримання техніки безпеки та виробничої санітарії.

VI. Членство в УДАП

4.1 Членами УДАП можуть бути учні віком з 12 до 18 років.

4.2 УДАП може нараховувати від 5 до 30 дітей.

4.3 Членство в УДАП є вільним і здійснюється на добровільних засадах.

4.4 Започаткування членства в УДАП здійснюється Радою УДАП на підставі письмової чи електронної заяви, поданої особою до Ради УДАП.

Також надаються такі документи:

- письмова заява;
- медична довідка про відсутність медичних протипоказань до виконання передбачених робіт (для з дітей з особливими освітніми потребами);

- письмова згода одного з батьків або особи, яка його замінює.

4.5 Члени УДАП обов'язково проходять інструктаж з охорони праці, техніки безпеки, профілактики травматизму (пожежної безпеки, правил дорожнього руху тощо), запобігання нещасним випадкам, дотримання санітарно-гігієнічних правил, надання невідкладної долікарської допомоги.

4.6 Члени УДАП мають право:

- 1) приймати участь у роботі Загальних зборів УДАП;
- 2) голосувати про прийняття рішень на Загальних зборах УДАП;
- 3) бути обраними до Ради УДАП;
- 4) вносити свої пропозиції на розгляд Ради УДАП;
- 5) брати участь в обговоренні усіх питань діяльності УДАП;
- 6) брати участь у роботі наукових конференцій, конкурсів та інших наукових заходах закладу освіти;
- 7) створювати власні агро-стартапи;
- 8) представляти результати своєї наукової роботи на обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах учнівських наукових проєктів;
- 9) отримувати методичну, інформаційну та іншу допомогу з боку Ради УДАП;
- 10) одержувати повну та достовірну інформацію про діяльність УДАП;

4.7 Член УДАП зобов'язаний:

- 1) дотримуватись вимог цього Положення, інших внутрішніх документів УДАП;
- 2) бути присутнім на засіданнях Загальних зборів УДАП;
- 3) своєчасно виконувати взяті на себе обов'язки, рішення Ради УДАП, що прийняті в межах їх повноважень;
- 4) брати активну участь у досягненні цілей та завдань УДАП, Ради УДАП;
- 5) не допускати дій, що дискредитують Раду УДАП;
- 6) виконувати інші обов'язки, передбачені цим Положенням та внутрішніми документами УДАП, що не суперечать чинному законодавству;
- 7) оволодівати основами наук, вивчати новітні досягнення аграрної науки та виробництва, проводити дослідницьку роботу;

8) проявляти інтерес до досягнень у розвитку сучасних агротехнологій, розвитку агротехніки та механізації виробництва сільськогосподарської продукції;

9) вивчати основи менеджменту аграрних підприємств, основи економіки, мати уяву про створення бізнес-планів аграрних підприємств;

4.8 Припинення членства в УДАП може бути здійснене за власним бажанням, при відрахуванні УДАП, за віком. Член УДАП може бути виключений з УДАП за порушення даного положення за рішенням Ради УДАП.

V. Взаємодія Ради УДАП з Засновником

5.1 Засновник:

1) надає Раді УДАП інформацію стосовно членів УДАП та створює умови, необхідні для ефективної діяльності УДАП (приміщення, офісна техніка, меблі тощо);

2) забезпечує організаційну, консультативну та матеріальну підтримку діяльності Ради, що передбачена даним Положенням;

3) здійснює координаційну діяльність з партнерами УДАП.

5.2 Рада УДАП:

1) надає допомогу Засновнику в організації та проведенні науко-просвітницьких, трудових заходів, благоустрою території закладу освіти;

2) надає пропозиції керівництву Партнера, щодо покращення організації роботи УДАП;

3) забезпечує Засновника статистичною та аналітичною інформацією про діяльність, проблеми та ініціативи членів УДАП.

VI. Підведення підсумків роботи УДАП

6.1 Очікуваними результатами діяльності УДАП може бути інтелектуальний продукт (результати дослідів, дослідницька робота, раціональна пропозиція); матеріальний продукт (продукція рослинного та тваринного походження); знання та навички, які були отримані членами УДАП в процесі навчання та виробничої діяльності.

6.2 Учні повинні оволодіти уміннями та навичками:

- розробити та оформити агробізнес ідею в стартап;
- розробити бізнес-план агропідприємства;
- проводити свот-аналіз бізнес-проєкту;
- проводити пошук ресурсів та партнерів для впровадження агробізнес проєкту;

- знаходити шляхи реалізації проєкту;

- володіти медіо-грамотністю;

- вміти організувати по-черзі виробничу діяльність ланок УДАП;

- створювати позитивний імідж агропідприємству та вміти створювати та виконувати соціальні, екологічні проєкти;

- знати принципи організації та проведення експериментів, дослідницької роботи, оформлювати щоденники дослідів, відповідно до навчальних програм з природознавства, біології, трудового навчання.

6.3 Члени УДАП в процесі виробничого навчання і продуктивної праці з усіх сільськогосподарських професій і спеціальностей повинні оволодіти уміннями та навичками роботи на тракторах й інших сільськогосподарських машинах в обсязі, встановленому навчальними програмами.

6.4 Щорічно, після закінчення господарського року, підводяться підсумки роботи УДАП, визначається урожайність вирощених культур та продуктивність тварин, робляться висновки по проведених дослідях, обчислюється собівартість виробленої продукції, визначаються результати роботи УДАП.

6.5 Учні, які показали приклад дисциплінованості та організованості й досягли високих показників у виконанні виробничих завдань та дослідницької роботи, заохочуються керівництвом закладу освіти, партнерами, у формі подяки, нагородження грамотою, надання рекомендацій і характеристики для влаштування на роботу або вступу в навчальні заклади тим випускникам, які особливо відзначилися.

6.6 Сільськогосподарська продукція, отримана як наслідок діяльності УДАП, є власністю УДАП та може використовуватись для забезпечення потреб закладу освіти.

6.7 За свою роботу УДАП періодично щороку звітує перед Загальними зборами закладів освіти і партнерами.

VII. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення діяльності

Витрати на фінансування та матеріально-технічне забезпечення діяльності УДАП здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

VIII. Припинення, реорганізація, зміни

8.1 Припинення, реорганізація УДАП здійснюються за рішенням Засновника.

8.2 Зміни до Положення вносяться Засновником за власною ініціативою або за ініціативою Загальних зборів.

8.3 Засновник має право відмовити Загальним зборам у їх ініціативі лише на підставі належного обґрунтування в письмовій формі. Безпідставна відмова не дозволяється.

ПРОЄКТ ПОЛОЖЕННЯ
про організацію і функціонування екологічної лідерської групи
„Екологічний пост”

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок організації та функціонування екологічної лідерської групи „Екологічний пост” (далі – екологічна лідерська група).

1.2. Метою створення екологічної лідерської групи є підвищення рівня еколого-просвітницької та природоохоронної діяльності в учнівських колективах закладів загальної середньої освіти, поширення загальноприйнятих та нетрадиційних форм роботи учнівських колективів у русі за екологічну безпеку, привернення уваги місцевої влади, громадських, державних організацій до екологічних проблем громади.

1.3. Завданнями екологічної лідерської групи є:

- проведення еколого-просвітницької діяльності у закладі загальної середньої освіти та серед населення громади;
- виховання у здобувачів освіти бережливого ставлення до природи, розуміння поняття екологічних проблем у галузі природокористування;
- розвиток у дітей соціальної активності;
- організація практичних заходів щодо збереження природи рідного краю, охорони флори і фауни;
- підвищення рівня соціальної адаптації підлітків, залучення дітей до природоохоронних проєктів, пов'язаних з виконанням конкретних природоохоронних справ.

1.4. Екологічна лідерська група може мати спеціальну форму одягу, посвідчення, розпізнавальні знаки (емблему).

1.5. У ході організації і функціонування екологічної лідерської групи обробка персональних даних учасників здійснюється з урахуванням вимог [Закону України „Про захист персональних даних”](#).

II. Організація і структура екологічної лідерської групи

2.1. Для досягнення поставленої мети екологічна лідерська група має право діяти згідно чинного законодавства України: Законів України „Про освіту”, „Про загальну середню освіту”, „Про позашкільну освіту”, „Про охорону дитинства”, постанов та рішень Верховної ради України, наказів Міністерства освіти і науки України.

2.2. Членами екологічної лідерської групи можуть бути учні у віці від 13 до 18 років на добровільній основі.

2.3. Кількісний склад екологічної лідерської групи – до 10 осіб.

2.4. Екологічна лідерська група організовує роботу на основі плану роботи на навчальний рік, розробленого нею у відповідності до поставлених завдань та відповідно до специфіки закладу загальної середньої освіти, визначених актуальних екологічних регіональних проблем.

2.5. План роботи екологічної лідерської групи погоджується директором закладу загальної середньої освіти.

2.6. Посвідчення члена екологічної лідерської групи реєструється педагогом-тьютором у журналі обліку посвідчень і засвідчується підписом та печаткою керівника закладу освіти.

2.7. Зміст роботи екологічної лідерської групи визначається завданнями екологічного виховання та освіти і просвітницької діяльності.

2.8. Члени екологічної лідерської групи можуть брати участь у наступних видах діяльності:

2.8.1. Ініціювати заходи, спрямовані на збереження рослинного та тваринного світу, їх біотопів.

2.8.2. Організовувати заходи щодо відновлення порушених біотопів (за умови визначення їх доцільності за погодженням з профільними фахівцями, науковцями).

2.8.3. Проводити масові просвітницькі профілактичні заходи щодо охорони лісів (від пожеж, несанкціонованого вирубування, знищення першоцвітів), охорони біорізноманіття (орнітофауни, іхтіофауни, ентомофауни тощо).

2.8.4. Організувати проведення просвітницьких заходів щодо пропаганди екологічно безпечного харчування, екологічно безпечної поведінки у побуті.

2.8.5. Ініціювати заходи щодо збільшення чисельності зелених насаджень (догляд за існуючими зеленими насадженнями, закладка шкілок дендрологічних культур тощо).

2.8.6. Проводити позакласні заняття і заходи з метою розповсюдження екологічних знань для здобувачів освіти різних вікових категорій.

2.8.7. Організація і проведення заходів, направлених на популяризацію ідей охорони природи серед населення.

2.8.8. Співпраця із засобами масової інформації щодо оприлюднення діяльності екологічної лідерської групи, екологічного стану об'єднаної територіальної громади.

2.8.9. Організація просвітницьких екологічних куточків, стендів на території закладу загальної середньої освіти, створення екологічних стежок тощо.

2.8.10. Організація і проведення екологічних акцій.

2.8.11. Співпраця з органами влади громади, природоохоронними організаціями, установами, участь в екологічних заходах різного рівня, спільних проєктах, обмін досвідом, інформацією (участь у роботі семінарів, форумів, конференцій).

2.9. У своїй просвітницькій діяльності екологічна лідерська група може використовувати різні форми роботи: бесіди, тренінги, майстер-класи, демонстрація відеороликів, дискусії тощо.

III. Керівництво діяльністю екологічної лідерської групи

3.1. Обов'язки педагога-тьютора екологічної лідерської групи покладаються на одного з педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти наказом директора закладу.

3.2. Обов'язки педагога-тьютора екологічної лідерської групи:

3.2.1. Здійснює педагогічний супровід діяльності екологічної лідерської групи.

3.2.2. Відповідає за цілісність та збереження майна, переданого екологічній лідерській групі у користування.

3.2.3. Несе відповідальність за психологічний клімат і безпеку праці членів екологічної лідерської групи.

3.2.4. Відповідає за накопичення передового досвіду роботи екологічної лідерської групи, формування звітів про проведену роботу.

3.3. В екологічній лідерській групі може бути створений орган самоврядування, обов'язки між членами органу самоврядування можуть бути розподілені за наступною схемою.

3.3.1. Очолює орган самоврядування лідер, який визначає і розподіляє основні повноваження членів органу самоврядування екологічної лідерської групи під час формування та виконання плану роботи.

3.3.2. Члени органу самоврядування екологічної лідерської групи (2-3 учні), які допомагають педагогу-тьютору здійснювати організаційну роботу щодо проведення заходів, передбачених планом роботи.

3.3.3. Прес-аташе органу самоврядування оформляє щоденник практичної роботи, сприяє висвітленню результатів роботи екологічної лідерської групи в засобах масової інформації та соціальних мережах, на сайті закладу загальної середньої освіти. Відповідає за зберігання документів та матеріалів щодо роботи екологічної лідерської групи.

IV. Права та обов'язки члена екологічної лідерської групи

4.1. Член екологічної лідерської групи має право:

4.1.1. Здійснювати свою діяльність, виходячи з мети та завдань, здібностей та потреб, якщо це не суперечить Конвенції прав дитини, інтересам закладу загальної середньої освіти, даному Положенню.

4.1.2. Вносити пропозиції під час обговорення форм і методів здійснення волонтерської діяльності екологічної лідерської групи.

4.1.3. Брати участь в управлінні роботою екологічної лідерської групи через органи самоврядування екологічної лідерської групи.

4.1.4. На створення необхідних умов праці, забезпечення безпеки життєдіяльності, захисту законних прав та інтересів під час роботи екологічної

лідерської групи. Умови праці учасника екологічної лідерської групи повинні відповідати вимогам діючого законодавства та нормативних документів, регулюючих даний вид діяльності.

4.1.5. Відмовитися від виконання завдань передбачених планом роботи (з поясненням поважних причин).

4.1.6. Обговорювати питання результативності роботи на планових засіданнях екологічної лідерської групи та інших зборах.

4.1.7. Знати та реалізувати мету, завдання і принципи діяльності екологічної лідерської групи.

4.2. Член екологічної лідерської групи зобов'язаний:

4.2.1. Знати і дотримуватися мети, завдань і принципів діяльності екологічної лідерської групи.

4.2.3. Дотримуватися правил безпеки життєдіяльності при виконанні окремих видів робіт.

4.2.4. Активно брати участь у житті та діяльності екологічної лідерської групи.

V. Нормативно-правові документи, необхідні для діяльності екологічної лідерської групи

5.1. Наказ про створення та Положення про організацію і функціонування екологічної лідерської групи.

5.2. План роботи екологічної лідерської групи на навчальний рік, затверджений педагогом-тьютором, погоджений керівником закладу загальної середньої освіти.

5.3. Посвідчення члена екологічної лідерської групи.

5.4. Журнал обліку посвідчень членів екологічної лідерської групи.

5.5. Звіт про виконану роботу екологічною лідерською групою за підсумками навчального року.

5.6. Журнал обліку членів екологічної лідерської групи.

5.7. Щоденник практичної роботи екологічної лідерської групи.

5.8. Банк (картотека, відеотека) візуальних форм фіксації конкретних практичних дій.

5.9. Розпізнавальні знаки учасників екологічної лідерської групи (значок, емблема тощо).

VI. Організаційно-методичне забезпечення

Організаційно-методичне забезпечення створення і діяльності екологічної лідерської групи в області здійснює Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.